

SANCTI|| IOANNIS|| DAMASCENI OPERA,||

Johannes <Damascenus>

Parisiis, 1577

De mortuis: & quòd eorum causa lugendum non sit. cap. liii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71880)

A Nunquid confitebitur tibi puluis, aut annuntiabit veritatem tuam? Nunquid narrabit aliquis in sepulcro misericordiam tuam, aut veritatem tuam in perditione? Non mortui laudabunt te Domine, neque omnes, qui descendunt in infernum.

Altissimum quis laudabit in inferno? A mortuo quasi nihil sit, perit confessio. Non est in inferno argumentum vitæ. O mors, quam amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis, viro quieto, & cuius viæ prosperæ sunt in omnibus, & adhuc valenti accipere cibum. O mors, bonum est iudicium tuum homini indigenti, & qui minoratur viribus, defecto ætate, & cui de omnibus cura est, & incredibili, qui perdit patientiam.

Infernus & perditio non implentur.

B Mala, quæ in inferno sunt, Deum auctorem non habent, sed nos ipsos. Infernus commune hospitium est, & luctuum officina.

Prou. 27.

Infernus
luctuum
officina.

De mortuis: & quòd eorum causa lugendum non sit.

C A P. L I I I.

VPER mortuo non incidetis carnes vestras.

Leuit. 19.

Doleo super te, frater mi Ionatha, decore nimis, & amabilis super amorem mulierum. Surrexit Dauid de terra, & lotus vinctusque est: cumque mutasset vestem, ingressus est domum Domini, & adorauit, & venit in domum suam, petiuitque ut ponerent ei panem, & comedit. Dixerunt autem ei serui sui:

2. Reg. 1.

12.

C

Quis est sermo quem fecisti? Propter infantem, cum adhuc viueret, ieiunabas & flebas: mortuo autem puero surrexisti, & comedisti panem. Qui ait, Propter infantem, dum adhuc viueret, ieiunavi & fleui. Dicebam enim: Quis scit si forte donet eum mihi Dominus, & viuat infans? Nunc autem quia mortuus est, quare ieiuno? Nunquid eum potero reuocare amplius? Ego vadam magis ad eum: ille verò non reuertetur ad me.

Consumpserunt in bonis vitam suam: in quiete autem inferni dormierunt.

Iob. 21.

Ibi requieverunt fessi robore, & quondam vincti pariter sine molestia. Non audierunt vocem exactoris. Paruus & magnus ibi sunt, & seruus non timens dominum suum. Si mortuus fuerit homo, viuet, confectis diebus vitæ suæ. Ingrederis in abundantia sepulcrum, sicut infertur aceruus tritici in tempore suo.

3.

5.

D

Mors viro requies. Benedictio perituri veniebat super me.

29.

Melius est ire in domum luctus, quam in domum conuiuij. Cor sapientum, vbi tristitia est: & cor stultorum, vbi lætitia. Quoniam profectus est homo in domum seculi sui: & circumdederunt in foro qui plangunt. Sicut egressus est nudus de utero matris suæ, sic reuertetur, & nihil auferet secum de labore suo.

Eccl. 7.

5.

Melior est dies mortis, quam dies natiuitatis.

7.

Consummatus in breui expleuit tempora multa. Placita enim erat Domino anima illius. Idcirco properauit educere illum de medio iniquitatis.

Sap. 4.

Ne absis à plorantibus: & cum lugentibus luge. Noli lætari super mortuo:

Ecl. 7.

E

omnes enim morimur. Musica in luctu importuna narratio. Super mortuum plora: defecit enim lux eius. Luctus mortui septē dies. Fili, in mortuum produca chrimas, & quasi dira passus incipe plorare: & fac planctum secundum meritum eius vno die, vel duobus propter detractionem, & consolare propter tristitiam. Scito enim quia non est reuersio: & huic nihil proderis, & te ipsum offendes. A tristitia enim egreditur mors. Cum morietur homo, hereditabit serpentes & bestias, & vermes.

22.

38.

10.

Nec mulieribus, nec viris permisum est luctui ac lacrimis impensius indulgere, verum hæcenus dumtaxat, ut ex rebus tristibus ac molestis non nihil mæstitiæ contrahant, ac pau- lum quiddam illachrimant, idque taciti, ac non clamantes & eiulantes, nec vestem lacerantes, aut puluere se aspergentes, aut quicquid aliud huiusmodi rerum, quæ turpiter ab ijs affe-

Basil. Ho. de gratiar. acti- oni. Eugiedm

omnis im- Etantur, qui rerum humanarum imperiti sunt. Ignavi enim animi est, quique nihil ex spe F
modicus divina nervorum collegerit, rebus adversis immodicè frangi atq; cōsternari. Vt enim vermes
mæror. in mollioribus potissimum arboribus generantur: sic etiam mærores in tenerioribus homi-
simile. num moribus produciuntur.

Chrys. Ne igitur in mortuum illum, quique oculos clausit, ac vocis expers iacet, intueri: verum
resurgentem prospice, atque immortalem ac tremendam gloriā accipientem cerne. At fa-
miliaritatem vitæq; consuetudinem requiris, eoque nomine lugens & ploras atq; ingemiscis?
Et quid afferre potes, quin hoc absurdè facias? Etenim si filiam cuiuspiam in matrimonio collo-
cavis, ac deinde ille accepta ea in longinquam regionē abeat, illicq; in perpetua prosperitate
versetur, nihil tibi graue ex huiusmodi peregrinatione accidisse censeres, verum prosperita-
tis fama mærorem consolaris. Hic autem, cum non homo, non amicus, nō cognatus, verum G

Non pro- Dominus ipsemet eū acceperit, æquūne est nos angere ac lamentari? Quis autē fieri possit, in-
hibetur quies, ut a fletu ac lacrimis is, qui homo est, abstinere queat? Ego verò hoc non dico: sed mæ-
mæror, roris vehementiā excindo. Mærore enim natura est: at immodico mærore cōfici, insana, ac
dummo- diabolica operationis, muliebrisque animi. Dole sanè, lachrimas funde: verum ne iniquore
do modū atq; impatientiore animo hūc casum feras, neq; ob eā rē stomacheris. Gratias age ei, qui acce-
non exce- pit: ut eum qui hinc excessit, ornēs, ac funus eius præclare celebres. Nā si ægre, atq; insensō
dat. animo ipsi mortē feras, & ipsū contumelia afficis, & eū, qui accepit, ad iracundiā excitas,
& tibi ipsi detrimētū affers. Si autē gratias agas, simul & ipsū exornas, & eū, qui accepit,

Io. 11. gloria afficis, et de teipso bene mereris. Lachrima, ut Dominus tuus Lazari causa lachrimas
fudit, modū videlicet nobis ac terminos mæroris cōstituens: quos excedere minimè cōuenit. H

1. Theoph. Ad hunc namq; modū Paulus quoq; dixit: De dormientibus autē nolo vos ignorare fratres,
ut nō cōristemini, sicut & ceteri qui spem nō habent. Mæstus sis: at nō ut Gēnilis, qui de vi-
ta sua nulla omnino spe est, quiq; futurā resurrectionē minimè intuetur. Credatis mihi ve-
lim, charissimi: pudet me profecto, cū per vicus trāseō, ac muliercularū turpiter se gerentiū
chōros audio, quæ comā vellunt, genas lacerant, brachia incidunt. Quid igitur aduersum nos

Immodi- Gentiles dicturi sunt? Quid? An nō hi sunt qui de resurrectione sapienter disserūt: at in re-
cus luctus bus ipsis ea faciūt, quæ deploratæ salutis hominibus cōsentanea sūt? Nā si ipsis hoc persuada-
in Christia sum esset, mortuos verè ad vitā redituros esse, haudquaquā ad hūc modū lugerēt. Quid tā-
no puden- dè est, quæso, quamobrem eū, qui vitā cum morte cōmutauit, vsque adeo plores? Malūne erat?
dus est. Ergo hac de causa gratias agere debes, quia ipsius improbitas cōpressa est. At probis mori-
bus erat? Hoc quoq; nomine te ampliores Deo gratias agere cōuenit, quod celerius rapto sit,

I antequā à probitate descisceret, ac Deus eū illuc assumpserit, vbi deinceps securè victurus
sit, nec iā vlla mutatio suspectū ipsius animū habeat. At iuuenis erat? Et ob hoc quoq; gra-
tia ei qui accepit habe, quod eū ad supernā Rempub. maturiūs acciuerit. At senex erat? Ob
eā quoq; causam eū qui accepit, vberius lauda, rursūq; ipsi gratias age. Pudorē nobis ipsa
funeris species incuriat. Ob id vota & psalmi, ac Dei laudes celebrātur, ut ne plores ac la-

simile. mēteris, verum potius ut Deo, qui eū accepit, gratias agas. Quemadmodū enim eos, qui ad
imperii et principatū vocātur, omnes honorificè prosequuntur: eodē modo hūc quoq; cū ma-
gno honore comitantur, tanquam ad maiorem honorem ac dignitatem reipublicæ que admi-
nistrationem vocatum. Requies mors est, atque ab huiusce vitæ sudoribus & curis libera-
Mors re- quies est. tio. Ne igitur stomacheris, atque ægre feras: verum Deo gratias age. K

Basil. Ho. Cur non ita te assuefecisti, ut mortalia de mortali sentires: verum cōmisisisti, ut tibi nec
in Mar- opinati mors filij accideret? Cū tibi primū filij ortus nūtiatus est, si quis ex te sciscita-
tyr. Iulit- tus fuisset, Qualis est hic infans, quid tandē respōdisses? An aliud quippiā dixisses, quam,
tam. Homo est id quod natū est. Si autē homo, mortalis proculdubio. Quid igitur mirū, si mor-
tuus est, qui mortali erat? An non Solem exorientem, ac rursus occidentem cernis? Lunam
augefcentem, ac deinde senescentem? An non terram virentem, ac postea avescētem? Quid-
nam eorum, quæ circa nos sunt, fixum ac stabile est? Quid hanc naturam habet, ut moueri
atq; immutari nequeat? Suscipe cælū, ac terram intueri. Ne hæc quidem sempiterna sunt.

Mat. 24. Cælum enim, inquit Christus, & terra transibūt. Stella de cælo cadēt. Sol obtenebrabitur,
& Luna non dabit lumen suum. Quid igitur mirum, si nos quoque, qui pars mundi sum-
mus, eorum quoque, quibus mundus obnoxius est, participes sumus?

A Consuetudinis disunctio brutis quoque perpeſſu difficilima eſt. Nā & bouem aliquādo
 Vidi, in præſepio lachrimas edentē, cum is mortuus eſſet, quocum pabulari ac iurum trabe
 re ſolbat. Atque etiam reliquis animantes rationis expertes conſuetudini arctiſſimē hæ-
 rentes cōſpicere licet. At tu nō ita eruditus atq; inſtitutus es. Verum, ut amicitia initium
 ex longa familiaritate ac diuturna conſuetudine accipere haudquaquam abſurdum eſt:
 ita, ob diuturnū uſum vitæque conſuetudinē, diſſunctionē poſtea lachrimis ac lamentis pro-
 ſequi, ſtultū prorſus atq; à ratione alienū fuerit. Exēpli gratia: Vxor tibi vitæ ſocia obti-
 git, omnē tibi, dum uiueret, voluptatē præbēs, hilaritatis artiſtex, iucunditates cōcilians, res
 lætas unā tecū augens, in triſtibus maximā moleſtiarū partē adimens. Iſſa porro repēte de
 medio abripitur. Ne ob hæc calamitatē in furorē prorumpas, nec fortuitū quendā caſum,
B id quod contingit, eſſe dicas, perinde videlicet ac nemo ſit, cuius cura ac prouidentia mundus
 gubernetur: nec pietatis finibus excidas. Quoniā enim omninō duo in carne unā extitiſtis,
 magnopere ſanē tibi ignoſcendū eſt acerbo animo diſſidium, ac cōiunctionis diuiſionem fe-
 renti: at minimē tamen proinde aut cogitare, aut proloqui aliquid eorum, quæ non decent,
 conducibile tibi fuerit. Velim enim iſtud animaduertas, quōd Deus, qui nos effinxit, ani-
 māmque nobis indidit, propriū cuique uiuendi ſpatiū conceſſit, atque alias alijs exitus me-
 tas præſcripſit. Etenim pro arcanis atque omni ſermone præſtātoribus ſapientiæ ſuæ ac iu-
 ſtitia rationibus hunc diutius in carne manere voluit: illum autem corporis vinculis ocuus
 exolui conſtituit. Quemadmodum ergo qui in vincula coniecti ſunt, partim diutius in
 carcere incluſi afflictiſſantur, partim celerius ex huiusmodi ærumna eximuntur: ſic etiam
C anima pro dignitatis cuiuſque ratione partim longiore temporis interuallo in hac vita de-
 tinentur, partim minore: ſapienter nimirum, & profundē, ac præſtantius, quā humana
 mens conſequi poſſit, Deo creatore noſtro res cuiuſque noſtrum gubernante ac moderante.
 An Dauidem non audis dicentem, Educ de custodia animam meam? An non de ſancto Vi-
 ro audiuiſti, quōd ſoluta ſit ipſius anima? Quid Simeon? Cum Dominū noſtrū cōplexus
 eſt, quam Vocem emiſit? Nonne hanc, Nunc dimittis ſeruum tuū Domine? Huic enim, qui
 ad ſupernam vitā concitato curſu tendit, omni cruciatus, ac quouis carcere acerbius eſt cum
 corpore cōmoratio. Quocirca ne illud quæras, ut, quæ de animabus à Deo decernuntur, oble-
 ſtationi tuæ obſcureſcāt: Verūm de his, qui tibi in vita coniuñcti fuerunt, ac poſtea morte
 dirempti ſunt, hoc cogites, eos viatoribus eandem viā obeuntibus, quiſque ob diuturnum in-
 ter ſe commercium atque conſuetudinem amore deuincti ſunt, ſimiles eſſe. Illi etenim cum
D cōmunem viā aliquantiſſer emenſi, ſciſſam tandē eā reperiunt, neceſſitate iam utrūque
 ſeparante, non cōſuetudine allecti deſident, ac propoſita negotia contemnit, verūm cauſam
 eā, quæ primū eos impulit, animo ac memoria repetentes, ad ſuū uterque finem properāt.
 Nec intempeſtiue mortes, neq; vlla alia inſortunia, præter opinionem irruētia, nos un-
 quā exterrebunt, ſiquidem pietatis doctrina inſtituti fuerimus. Verbi gratia: Filius mihi
 iuuenis erat, ſolus vita ſucceſſor, ſenectutis ſolacium, generis ornamentū, æqualium ſuorum
 decus, domus columen, eā atatis partem agens, quæ omnium ſuauiſſima eſt. Hic morte abre-
 ptus exceſſit, ac terra & cinis factus eſt, qui paulō antē, & cum verba faceret, iucundē au-
 diebatur, & amoeniſſimum paternis oculis ſpectaculum præbebat. Quid igitur faciā? Ve-
 ſtēme concerpam, atque humi volutari, & quiritari, ac dolore quodā intolerabili affici,
E iſſque, qui ad ſunt, me, tanquam puerum aliquē ad verberū ictus exclamantē & palpitantē,
 oſtendere ſuſtinebo? An potius ita me comparabo, ut neceſſitatem eorum, quæ cōtingunt,
 mecum reputās, nempe mortis legē nemini parcere, verūm per omnes atates æque graſſari,
 atq; omnia prorſus, quæ cōpoſita & cōcreta ſunt, diſſoluere, huiusmodi eueñtu tanquā inuſi-
 tato non cōturber, nec mentē meā enerti ſinā, velut inopinata plaga deiectus ac cōminutus:
 ut qui iam pridē hoc didicerim, quōd, cū mortalis eſſem, mortale quoq; ſiliū habebā, quōdq;
 nihil rerū humanarū firmū ſit, nec cū dominis in perpetuū permanere ſoleat: verūm ingre-
 tes etiā & claræ ciuitates, atq; tum adificiorum ſplēdore, tum incolarum potētia, tum re-
 liqua & regionis et fori libertate ac copia ornata, nunc in ruinis ſolis veteris magnificē-
 tiæ ſigna ferūt: & nauis, quæ per ſæpe incolomis è mari euasit, & innumeras negotiatoribus
 merces geſtauit, unico vēti impetu obruta ac de medio ſublata eſt: & exercitus, qui ſæpe
 numero hoſtes prælio ſuperauerāt, in cōtrariū ipſis cōuerſa felicitate, miſerādū ſpectaculū

Ibid.
 Bruta e-
 tiam ani-
 mantia
 diſſun-
 ctionem
 mutuam
 agre fe-
 runt.

Simile.
 Pſal. 141.
 Luc. 1.
 Ad cœ-
 leſtem vi-
 tam ſuſpi-
 rati acer-
 biſſima eſt
 hæc vita.
 Simile.

Ex Hom.
 de grat.
 action.

ac sermonis argumentum extiterunt: Gentes etiam vniuersæ, & insule, cum ad magnam presentiam peruenissent, ac multa & terra & mari trophæa erexissent, atque amplissimas opes ex hostium spoliis collegissent, aut vetustate consumptæ sunt, aut captiuitate oppressæ libertatem cum seruitute commutarunt. Atque, ut in genere dicam, nullum tantum nec tam intolerabile malum dicere queas, cuius iam vita humana exempla non habeat.

Ex Hom.
6. Chry.
in. 1. ad
Theff.

Vide in epistola ad Thessalonicenses, quoniam modo scribat Apostolus: Noluitis vos ignorare de dormientibus. Non dixit, de mortuis: quò nimirum protinus ab initio consolationis fundamenta iaciat. Ut non cõtristemini sicut & ceteri qui spem non habent. Pligere igitur ac discrucari ob eos qui è viuis excesserunt, eorù demum est, qui spe carent. Animus enim de resurrectione nil sciens, verum mortem immortalẽ esse existi mans, nõ abs re tanquam ob perditos & extinctos angitur ac lamentatur, atque intolerabili luctu conficitur. Tu verò, qui resurrectionem expectas, cur lamentaris? Lamentari enim eorum est,

Gentiliũ
est nimis
discrucia-
ri.

qui spem non habent. Audite mulieres, quæcunque ad luctum propensa estis, atque in animi ægritudines intolerandum quendam in modum proruitis, quoniam vos id quod Gentilium est, facitis. Quòd si ob eos, qui è vita migrarunt, dolere, Gentile est, age, quorumnam quæso est pugnis sese contundere, ac genas laniare? Quid enim est cur lugeas, si eum ad vitam rediturum esse, ac nõ prorsus periisse credis, hancque rem nil aliud esse quàm somnum ac dormitionem? Ob consuetudinem, inquis, & quia mihi præsidio erat, negotiaq; mea procurabat, ac denique omni officij genere me cõplectebatur. Cum ergo præmatura adhuc ætate filium, qui non dum muneris quicquam obire valeat, amittis, quid luges? quid requiris? Bonæ spei, inquis, notas præferbat, ac mihi eum præsidio fore sperabam. Ob eam causam maritum desidero: ob eam causam filium. Atque idcirco in planctu ac luctu versor: non quòd resurrectioni diffidam, sed quòd auxilio destituta sim, quòd antistite, contubernali, atque in omnibus rebus socio, & consolatore caream. His non inibus in luctu sum. Quin is quidẽ resurrecturus sit, non me fugit: at intermediã disunctionem ferre nequeo. Ingens negotiorum turba ingruit: quibusuis iniuriam inferre volentibus pateo. Famulis, qui prius me metuebant, nunc sum contemptui. Si quis beneficiorum mariti mei immemor, aut si quis ab eo aliquo incommodo affectus in mortuum animo est, iram suam in me effundit. Hæc sunt, quæ me viduitatem æquo ac placido animo ferre non sinunt. His de causis peccatus tundo: his de causis lamentor. Quoniam igitur modo huiusmodi mulieres cõsolabimur?

Quæ con-
solatiõni
lierculis
lugentibus
adhiben-
da sit.

Quid dicemus? Quanam ratione dolorem earum propellemus? Primum eas coarguere tentabo, atque ostendere luctum ipsarum non hinc, sed ab inconsiderato affectu proficisci. Si enim hæc tibi luctus causa est, eum, qui extremum vitæ diem obiisset, perpetuis lachrimis prosequi oportebat. Cum ergo exacto anno ipsius memoriam perinde ex animo eicias, ac si nihil omninò tibi acerbi accidisset, perspicuum est te, nec eum, qui morte functus sit, nec propugnatores tuum atque antistitem flere. At disunctionem, consuetudinisque diuisionem ferre non potes? Quid hic dixerint, quæ ad secunda vota conuolant? Sanè verò. Non enim priores maritos requirunt. Verum ad has sermonem minime conuertamus, sed ad eas, quæ mortuis benevolentiam constanter seruant. Cur filium luges? Cur virum? Alterum, inquis, quia eo mihi frui non licuit: alterum, quia fore sperabam, ut diutius ipso fruere. Iam hoc ipsum quantæ infidelitatis est, ita existimare, præsidium tuum in marito tuo vel filio,

Cur Deus
interdum
eos, quos
charos ha-
bemus, no-
bis eri-
piat.

ac non in Deo positum fuisse? An non putas Deum à te iracundia commoueri? Sæpenuerò enim eos idcirco accipit, ut ne ipsis tanquam vinculis quibusdam astricta sis, verum ab eis spem tuam abducas. Deus enim zelotypia flagrat, atque omnium maxime à nobis amari vult. idque, quia nos maiorem in modum amat. Nostis enim hunc eorù, qui ardenti quodam atque insano amore tenentur, morem esse. Ingenti enim zelotypia laborant, ac vitam potius abiciendam duxerint, quàm à rivalibus suis superari. Ob hanc igitur causam eum accepit, ob hæc inquam verba tua. Illud enim mihi dicas velim, ecquid causa sit, quamobrem nec viduitates nec orbitates præmaturæ olim contingerent? Cur Abrahamus & Isaac diu viuere permisit? Nempe quia viuente etiam ipso Deum chariorẽ habebat. Simul enim atque dixit, Immola, immolauit. Cur Saram ad tãtam senectutem prouexit? Nimirum quia viuente etiã ipsa Deum potius quàm ipsam audiebat. Ob id enim Deus ad eum dicebat, Audi Vocem Saræ uxoris tuæ. Tum nec propter viri, nec propter uxoris amicitiam, nec propter filij

A filij praesidium quisquam Deum ad iram prouocabat. Nunc vero, quia in terram proni atque abiecti sumus, atque & Viri uxores Deo chariores habemus, & uxores vicissim maritos Deo anteponimus, idcirco nos inuitos etiam ac repugnantes ad sui amorem trahit. Maritum amplius quam Deum ne ames: & viduitatem nunquam experieris. Quin potius etiam si id acciderit, nullo ipsius sensu afficeris. Quid ita? Quia immortalem patronum atque antistitem habes, qui te impensius amet. Si Deus marito tibi charior est, ne lugeas. Nam is, qui a te vehementius amatur, immortalis est, nec te finit eius, quem minus charum habeas, sensu affici. Id autem exemplo tibi perspicuum faciam. Dic quae so, si virum haberes omnia ex sententia tua facientem florentem & conspicuum, ubique splendidum, ac summa auctoritate praeditum, omnium laudibus celebrem, prudentem, sapientem, teque amantem, ac denique eiusmodi, ut ob eum beata censereris, postea autem filium quoque ipsi pareres, atque is, antequam ad maturam aetatem peruenisset, extremo vita die fungeretur, hancne iacturam persentires? Minime sane. Nam is, qui tibi charior est, calamitatem eam obrueret & obscuraret. Eodem modo nunc quoque, si Deum magis quam maritum ames, maxime quidem non eum prope capiet: quod si etiam ceperit, luctum inde nullum senties. Ob idque beatus quoque ille Iob, cum repentinus filiorum interitus ad eum allatus fuisset, haudquaquam angebatur: quod minus eos quam Deum amaret. Viuente igitur eo quem eximie amabat, nihil illa omnia ipsi molesti et allatura erant. Quid ais mulier? Maritus & filius tibi praesidio erant? Quid? Deusne tibi consultum non vult? Maritum autem ipsum equis tibi dedit? An non ipse? Te vero ipsam quis fecit? An non ipse? Quid? Isne qui te ex nihilo in ortum produxit, animamque tibi inspirauit, metemque indidit, qui tibi numinis sui cognitionem benignè impertiuit, atque adeo tua causa vni genito filio suo minime pepercit, tuis commodis minime prospicit, conseruus autè prospicit? Quanta haec verba iram merentur? Quid huiusmodi a marito habuisti? Nā si quid beneficij in te contulit, at id fecit beneficijs abs te prius affectus. In Deo autem nil tale dicere queas. Neque enim vllis nostris beneficijs prouocatus Deus tot tantisque nos beneficijs complectitur: verum nulla re ipse indigens, bonitate sola ad bene de hominum genere promerendum adducitur. Regnum, vitam immortalem, gloriam tibi promisit, adoptionem dedit, coheredem vni geniti fecit. Tu vero post tanta beneficia, mariti meministi, eiusque morte moeres? Quid tale tibi largitus est? Deus Solè suum oriri fecit, pluiam dedit, annuis tibi cibis te alit. O nos magna ingratitude nomine miseros! Ob eam causam maritum tuum rapit, ne eum requiras. At tu mortuum velut mordicus retines, atque insuper Deum relinquis: cum contra gratias ipsi agere, atque omnia in eum rejicere oporteret. Quid enim a marito consecuta es? Partus dolores, labores, contumelias, maledicta saepe, atque obiurgationes & indignationes? An non haec sunt, quae a maritis vobis accidunt? At, inquis, alia quoque leta sunt. Quae tandem illa? Magnificis vestibus te exornauit? Auro faciem tuam cinxit? Venerationem tibi apud omnes conciliauit? At, si volueris, mortuo quoque ipso longe melius ac praestantius ornaberis. Auro enim multo admirabiliorem feminam pudicitia reddit. Habet hic quoque rex vestimenta, non talia, sed longe excellentiora. His si tibi cordi est, induere. Quenam autem sunt huiusmodi indumenta? Vestis est, aureas simbrias habens. Si vis, animam indue. At, inquis, maritus meus ab hominum contemptu me vindicabat. Et quid hoc magnum? Viduitas certe non finit te demomonibus in contemptum venire. Tunc famulis tuis imperabas: si tamen imperabas. Nunc autem famulorum loco incorporeis copijs, ac principatibus & potestatibus, atque adeo ipsi mundi rectori imperas. At quisnam relictos filios educaturus sit, anxij animi es? Pater orphanorum curam ipsorum geret. Quis enim, dic quae so, ipsos tibi dedit? An non Dominum audis, in Euangelijs dicentem, Anima pluris est quam esca, & corpus plusquam vestimentum? Vidēsne quemadmodum non a consuetudine, sed ab infidelitate luctus nobis oriatur? At patre vita functo non iam aequè clari atque illustres filii sunt? Qui verò fieri potest, ut cum patrem Deum habeant, non clari sint? Quot homines tibi ostendere queam a viduis educatos, ac splendorem consecutos? Quot rursum, qui a patribus educati, corruptis tamen moribus fuerint, ac misere perierint? Nec verò eos intuearis, qui aureis zonis cincti sunt, nec eos qui equis feruntur, aut qui in imperatorum aulis collucent, atque asseclas & pedagogos habent. Haec enim fortasse sunt, quae viduis ob pupillos planctum cient, cum scilicet id secum re-

Ardens erga Deum amor de charorum hominum morte luctum nobis minuit.

Iob. 1.

Mat. 7.

Quid a maritis uxores consequatur.

Psal. 67.

Luc. 12.

patant, Hic quoque filius meus, si pater ipsius adhuc superstes esset, pari felicitate frueretur: nunc autem in mœrore atque contemptu est, nulloque omnino in pretio habetur. Ne, inquam, hæc cogites, mulier: Verum animo atque cogitatione cœli portas aperi, atque illud palatium cognosce, regemque illic confidentem cerne. Perpède cum animo tuo, an hi, qui in terra sunt, illic filio tuo clariores esse possint: ac tum ingemisce. Si autem nonnulli in terra clari ac celebres sunt, nihili hoc aestimandū est. Potes, si lubet, illum in cœlis militem scribere, atque in illam militiam accensere. Nam qui illic accensentur, non equis vehuntur, sed nubibus: non in terra ambulant, sed in cœlum rapiuntur: non pueros habent qui præcāt, sed angelos ipsos: non mortali regi astant, sed immortalī, ac regi regum, & domino dominantium: non pellicea zona cinctos lumbos habent, sed gloria illa omnē sermonis facultatem excedente cincti sunt: atque adeo ipsos quoque imperatores, cunctosque, qui unquam gloria floruerūt, splendore superant. Etenim in illa aula non diuitiæ, non nobilitas, aut aliud quicquam eiusmodi requiritur: sed virtus duntaxat. Hac enim præsentē nihil deest, quominus quisquam primarios honoris gradus adipiscatur. Anulsa es à viro? At Christo coniuncta es. Conseruū non habes qui tecum colloquatur? At Dominum habes. Dic enim quæso, cum oras, an non Deum alloqueris? Rursus, cum legis, an non eum te alloquentē audis? Quidnam autem tibi loquitur? Verba certè multo suauiora, quam maritus solebat. Nam etiamsi maritus verborū blanditiis te demulceat, hoc tamen non in magno honore ponendū est: quippe cū tuus conseruus sit. At cū Dominus ancillæ blanditur, tum verò ingens huiusmodi obsequiū censendū est. Quonam igitur modo nos blandis sermonibus delinias, audi. Venite ad me, inquit, omnes qui laboratis, & onerati estis: & ego reficiā vos. Ac rursus per Prophetam ad hunc modum clamat: Nunquid obliuisci potest mulier infantem suum, vt non misereatur filio vteri sui? Et si illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiscar tui, dicit Dominus.

45. Quantam tādē amoris vim hæc verba præ se ferunt? Ac rursus: Conuertimini ad me, & salui eritis. Ac rursus: Conuertere ad me, & saluus eris. Quid si etiā quispiam ex Canticis loca seligere velit, adhuc magis mystica audiet, nempe cū Deus animam se dignam ita alloquitur, Formosa mea, columba mea. Quid his verbis incundius? Vidēsne Dei cum hominibus colloquium? Quæ cū ita sint, patientiam præsta, vt sempiterna bona consequaris.

Num adamantino pectore Iob erat? Num ipsius viscera ferro constabant? Exiguo temporis momento decem ipsi filij vna plaga conciderunt: diabolo scilicet in domo lætitiæ, atque epularum & oblectationis tempore, domus ruina eos opprimentē. Vidit mensam cruore conspersam. Vidit filios dispari quidem tempore in lucem editos, simul autem è vita sublatos. Non ingemuit, non comam euulsit, non vocem vllam ignauam emisit: Verum præclaram illam atque omnium laude ac prædicatione celebratam fidenti animo prolocutus est, Dominus dedit, Dominus abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum in secula. Num durus quispiam homo erat, atque eiusmodi qui aliorum miseriis minimè commoueretur? Quī tandem istud, cū ipsemet de se dicat,

30. Flebam cum eo qui afflictus erat?

Ignominia affectus es? Ad gloriam eam, quæ per patientiam in cœlis recondita est, oculos conijce. Detrimentum accepisti? In cœlestes diuitias oculorum aciem fige, atque in eum thesaurum, quem per probas actiones tibi condidisti. Patria pulsus es? At patriam habes cœlestem Hierusalem. Filium amisisti? At angelos habes, quibuscum circa Dei thronum choros agitabis, ac sempiterna voluptate afficeris. Ad hunc nimirum modum præsentibus molestiis bona in spe atque expectatione posita opponens, tranquillum ac mœrore vacuum animi statum tibi ipsi conseruabis. Ad quem scilicet nos Apostoli lex inuitat.

Da operam, vt nec res secundæ nimiam lætitiā animo tuo afferant: nec rursus molestiæ atque acerbiæ ipsius hilaritatem mœstitiæ & contractione deiciant.

Basil. in
Martyr.
Iulii.

In lugentium calamitatibus tristem esse consentaneū est. Etenim ita demum eorum, qui dolent, animos tibi conciliabis, si nec in eorū acerbis casibus hilarem animum præ te feras, nec alienos dolores susque deque habeas. Non tamen cū ijs, qui mœrent, immodico mœrore efferi conuenit, nec cum eo, qui aduersa fortuna conflictatur, exclamare atque afflictari,

aut

A aut in aliis rebus eum imitari ac sequi, cui calamitas tenebras offudit. Hinc enim calamitatem potius auxeris, quam lenieris.

Qui iacentem erigere cupit, eo qui prostratus est, sublimior omnino esse debet. Nam qui item concidit, altero quoque ipse, a quo excitetur, opus habet. At verò rerum euentibus submorderi, ac tacite cum morientibus contristari æquum est.

Cur non opes nostras prudenti Domino ad ipsius voluntatem & arbitrium administrandas committimus, verum tanquam propriis rebus spoliati, excandescimus, atque eorum, qui ex hac vita decesserunt, tanquam iniuria affectorum, vicem dolemus?

Hoc nomine discruciemur, quod in his sepulcris, quæ circumferimus, diuturnior moram trahimus: & qui Diij facti sumus, peccati mortem, vt homines, obimus.

B Quandiu adhuc mortuum lugebimus? An non ad idem domicilium contendimus? An Nat in non quamprimum eundem lapidem subituri sumus? An non idem puluis cõfestim erimus? funer. Cæ. Huiusmodi vita nostra est fratres, huiusmodi terra ludicrum: vt cum non simus, nascamur, & nati rursus aliò migremus.

Ne filij tui quieti, ò homo, inuideas: verum illud noscas, eum, qui mortuus est, ad meliorem letitiam migrasse, atque ad præstantiorem regionem sese contulisse: teque non filium amisisse, verum in tuta iam sede collocasse. Caue igitur dicas, Non iam pater vocabor. Quid enim est, quæso, quamobrem manente filio pater iam appellari desinas? Num enim puerum perdidisti? Num filij iacturam fecisti? Imò verò potius adeptus es, ac certius habes. Ob idque non hic tantum, sed etiam in cælo pater vocaris.

C Propter mortuum noli lamentari. Commune enim hoc iter est: ac beatus qui anteuertit.

De morte, ac mortis metu.

CAP. LIIII.

FACTA est fames in terra: descenditque Abram in Ægyptum, vt peregrinaretur ibi. Dixitque Sarai vxori suæ: Noui quòd pulchra sis mulier, & quòd cum viderint te Ægyptij, dicturi sunt, Vxor illius est, & interficient me, & te referuabunt. Dic ergo, obsecro te, quòd soror mea sis: vt bene sit mihi propter te, & viuat anima mea ob gratiam tuam, &c. Abraham

D Abimelech ad Abraham, Quare hoc fecisti? Respondit Abraham, Cogitauim eum, dicens: Forsitan non est timor Dei in loco isto, & interficient me propter vxorem meam.

Eodem modo Isaac peregrinatus est in Geraris, & eodem modo Rebecca locutus est.

Timuit Dauid à facie Achis regis Geth. Et immutauit os suum, & collabatur inter manus eorum, & impingebat in ostia portæ, defluébantque saluæ in eius barbam.

Misit Iezabel nuncium ad Eliam, dicens, Hæc mihi faciant Diij, & hæc addât, nisi hac hora cras posuero animam tuam sicut animam vnus ex illis. Timuit ergo Elias, & furgens abiit, & perrexit in desertum viam vnus diei, &c.

E Tunc Discipuli relicto Iesu fugerunt.

Omnibus hominibus istud insitum est, vt mortem extimescant.

De mari.

CAP. LV.

QORTITVDINE sua sedauit mare: scientia autem strauit concauitatem eius. Quis conclusit ostia mare, quando erumpebat, quasi de vulua procedens: Cum ponerem nubem vestimentum eius, & caligine illud quasi pannis infantia obuoluerem? Circumdedi illud terminis meis, & posui vectem & ostia. Et dixi, Vsq̃uehuc venies, & non procedes am-

Q iij